

Sygn. akt V ACa 460/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 września 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – Wydział V Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maria Sokołowska
Sędziowie:	SA Maryla Domel-Jasińska (spr.) SO del. Rafał Terlecki
Protokolant:	stażysta Karolina Petruczenko

po rozpoznaniu w dniu 12 września 2014 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa A. G., B. G., P. G. i E. M.

przeciwko Towarzystwu (...) w W.

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron
od wyroku Sądu Okręgowego w B.

z dnia 27 stycznia 2014 r. sygn. akt I C 481/12

I. zmienia zaskarżony wyrok:

a) w punkcie 1 (pierwszym) i 2 (drugim) w ten sposób, że zasądza od pozwanego na rzecz powodów A. G. i B. G. kwotę po 80 000 zł (osiemdziesiąt tysięcy złotych) na rzecz każdego z nich wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 stycznia 2012 r. do dnia zapłaty, tytułem zadośćuczynienia;

b) w punkcie 7 (siódmym) w ten sposób, że zasądza od powodów na rzecz pozwanego kwotę 4 752 zł (cztery tysiące siedemset pięćdziesiąt dwa złote) tytułem zwrotu kosztów procesu;

II. oddala obie apelacje w pozostałym zakresie;

III. znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania apelacyjnego.

Na oryginale właściwe podpisy

UZASADNIENIE

Powodowie: A. G., B. G., P. G. i E. M. domagali się zasądzenia od pozwanego Towarzystwa (...) w W.: na rzecz A. G. kwoty łącznej 230 000 zł (180 000 zł tytułem zadośćuczynienia i 50 000 zł tytułem odszkodowania) z ustawowymi odsetkami od dnia 27 stycznia 2012 r. do dnia zapłaty, na rzecz B. G. łącznej kwoty 230 000 zł (180 000 zł tytułem zadośćuczynienia i 50 000 zł tytułem odszkodowania) z ustawowymi odsetkami od dnia 27 stycznia 2012 r. do dnia

zapłaty, na rzecz P. G. i E. M. kwoty 135 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 27 stycznia 2012 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia, dla każdej z nich, a także zwrotu kosztów procesu.

Z uzasadnienia procesu wynikało, że (...)D. G. córka powodów A. i B. G. oraz siostra P. G. i E. M. poniosła śmierć w wypadku komunikacyjnym, którego sprawca ubezpieczony był od odpowiedzialności cywilnej u pozwanego. Pozwany uznał swoją odpowiedzialność co do zasady i wypłacił tytułem zadośćuczynienia rodzicom zmarłej kwoty po 20 000 zł, zaś siostrą kwoty po 15 000 zł. Zwrócił także koszty pogrzebu, jednak odmówił wypłaty odszkodowania, wskazując na brak przesłanek do spełnienia tego świadczenia.

Pozwany w odpowiedzi na pozew domagał się oddalenia powództwa wywodząc, iż wypłacił powodom stosowne kwoty tytułem zadośćuczynienia. Żądanie wyższych kwot tytułem zadośćuczynienia nie znajduje podstaw w okolicznościach sprawy, a żądanie odszkodowania w ogóle jest nieuzasadnione.

Sąd Okręgowy w B. wyrokiem z dnia 27 stycznia 2014 r. zasądził od pozwanego na rzecz powodów A. G. i B. G. po 80 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 27 stycznia 2012 r. do dnia zapłaty oraz na rzecz powódek P. G. i E. M. po 45 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 27 stycznia 2012 r, oddalając dalej idące żądania. Nie obciążył powodów kosztami zastępstwa procesowego, należnymi pozwanemu.

Rozstrzygnięcie Sądu I instancji zostało oparte na następujących ustaleniach faktycznych i wnioskach.

(...)w miejscowości B. doszło do wypadku drogowego, w wyniku którego śmierć poniosła D. G. – córka powodów A. i B. G. oraz siostra powódek P. G. i E. M.. Zmarła była pasażerką pojazdu marki A. o nr rej. (...), kierowanego przez S. W., który prowadził ten pojazd z nadmierną prędkością i na łuku drogi zjechał na przeciwległy pas ruchu doprowadzając do czołowego zderzenia z jadącym prawidłowo innym samochodem osobowym. Za spowodowanie S. W. został skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w (...)Pojazd prowadzony przez sprawcę wypadku był w dniu zdarzenia ubezpieczony w pozwanym Towarzystwie (...) w W..

W chwili śmierci D. G. miała(...), była najmłodszą córką A. i B. G.. Do dnia tragicznej śmierci zamieszkiwała z rodzicami i prowadziła z nimi wspólne gospodarstwo domowe. Pomagała rodzicom w domu, opiekowała się nimi w czasie choroby i wyjeżdżała z nimi na wakacje. Bliskie relacje łączyły ją również z siostrami P. G. i E. M.. Siostry pomagały sobie wzajemnie i służyły radą. D. G. wielokrotnie opiekowała się synem powódki E. M.. Zmarła była z zawodu (...) Jej łączny dochód z wykonywanej pracy wynosił 2000 zł netto. W 2009 r. D. G. rozpoczęła (...), chcąc dzięki temu wykształceniu uzyskać w przyszłości lepszą pracę. Co miesiąc przekazywała rodzicom na utrzymanie domu kwotę ok. 300 zł do 800 zł. Przed śmiercią córki powód A. G. otrzymywał zasiłek przedemerytalny w wysokości 670 zł netto, zaś B. G. uzyskiwała minimalne ustawowe wynagrodzenie w kwocie 600 zł. Aktualnie B. G. jest (...)w B. (...)w K.. Śmierć córki i siostry wpłynęła negatywnie na zdrowie psychiczne wszystkich powodów, co wynikało z opinii biegłego(...) A. M. i opinii sądowo-psychiatrycznej biegłego (...) T. S.. Obecny stan psychiczny powódki B. G. (...)Przybliżony uszczerbek na zdrowiu powódki kształtuje się od 5% do 10%.

U powoda A. G. (...)

Powódki P. G. i E. M. wykazywały (...).

W ocenie Sądu Okręgowego zasługiwały na uwzględnienia roszczenia powodów A. i B. G. w zakresie zadośćuczynienia do kwoty 60 000 zł na rzecz każdego z nich i odszkodowania do kwoty 20 000 zł na rzecz każdego z nich, jak również żądania zasądzenia zadośćuczynienia na rzecz P. G. i E. M. w wysokości po 45 000 zł dla każdej z nich. W pozostałej części roszczenia powodów Sąd I instancji uznał za wygórowane i nieudowodnione, co w konsekwencji skutkowało ich oddaleniem.

Sąd Okręgowy wskazał, że powodowie, jako najbliżsi członkowie rodziny zmarłej D. G., są osobami uprawnionymi do dochodzenia roszczeń z art. 446 § 3 i 4 kc. Powołując się na tezy orzeczeń Sądu Najwyższego, wydanych na tle art. 446 § 3 kc Sąd ten zwrócił uwagę, iż zawarte w art. 446 § 3 kc sformułowanie o "znacznym pogorszeniu sytuacji

życiowej” nadaje odszkodowaniu z tego przepisu szczególny charakter. Chodzi tu wprawdzie o szkodę o charakterze majątkowym, jednak ściśle powiązana i przeplatająca się z uszczerbkiem o charakterze niemajątkowym. Bezsprzecznie na skutek śmierci najmłodszej córki zmniejszyły się widoki na przyszłość jej rodziców, którzy zostali pozbawieni wsparcia zarówno duchowego, jak i materialnego. Dochody uzyskiwane przez rodziców zmarłej są znacząco niższe niż zmarłej, co skutkuje znacznym ograniczeniem wydatków rodziny. Rodzina (...) była zgodną, szczęśliwą rodziną, spędzającą ze sobą dużo czasu, dlatego przyznane odszkodowanie, według Sądu Okręgowego, ma na celu zrekompensowanie zarówno materialnych, jak i niematerialnych następstw wywołanych przez śmierć córki. Za stosowne odszkodowanie dla A. i B. G. Sąd Okręgowy uznał kwoty po 20 000 zł.

Zadośćuczynienie przewidziane w art. 446 § 4 kc nie jest zależne od pogorszenia sytuacji życiowej osoby bliskiej w wyniku śmierci bezpośrednio poszkodowanego, lecz ma na celu złagodzenie cierpienia psychicznego, wywołanego śmiercią osoby najbliższej i pomoc członkom jego rodziny w dostosowaniu się do zmienionej sytuacji życiowej.

Sąd Okręgowy wziął pod uwagę, że kompensacie podlega doznana krzywda, a więc w szczególności cierpienie, ból i poczucie osamotnienia po śmierci najbliższego członka rodziny, które wystąpiło w przypadku nagłej śmierci córki i siostry powodów. W ocenie Sądu I instancji odpowiednią sumą zadośćuczynienia za doznaną krzywdę stanowi dla powodów B. i A. G. kwota po 60 000 zł, z uwzględnieniem wcześniej wypłaconych im przez pozwanego kwot po 20 000 zł. Z kolei dla powódek P. G. i E. M. za odpowiednie sumy zadośćuczynienia Sąd ten uznał kwoty po 45 000 zł, uwzględniając wypłacone im wcześniej przez pozwanego kwoty po 15 000 zł.

W związku z powyższym w punktach 1 i 2 wyroku Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego na rzecz powodów A. i B. G. kwoty po 80.000 zł, w tym 60 000 zł tytułem zadośćuczynienia i 20 000 zł tytułem odszkodowania, na podstawie art. 446 § 3 i § 4 kc. W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku na str. 7 błędnie podano, wbrew wcześniejszym motywom, że kwota 60 000 zł stanowi odszkodowanie, a kwota 20 000 zadośćuczynienie.

W punktach 3 i 4 wyroku Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego na rzecz powódek P. G. i E. M. kwoty po 45 000 zł tytułem zadośćuczynienia, w oparciu o art. 446 § 4 kc.

W pozostałej części powództwo, jako niezasadne, zostało oddalone.

O odsetkach od zasądzonych roszczeń Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 481 kc, biorąc pod uwagę okoliczność, iż powodowie zawiadomili pozwanego o szkodzie i o wysokości swoich roszczeń pismami z dnia 23 grudnia 2011 r, doręczonymi pozwanemu dnia 27 grudnia 2011 r. Termin do spełnienia roszczeń powodów upłynął w dniu 26 stycznia 2012 r., tj. po 30 dniach od daty zgłoszenia szkody.

O kosztach procesu orzeczono według reguł z art. 98 kpc, zaś na podstawie art. 102 kpc nie obciążono powodów kosztami zastępstwa procesowego, które należałoby zasądzić od nich na rzecz pozwanego, mimo korzystania przez nich ze zwolnienia od kosztów sądowych, z uwagi na specyfikę sprawy i trudną sytuację materialną powodów.

Obie strony zaskarżyły powyższy wyrok apelacją.

Apelacja pozwanego została skierowana przeciwko rozstrzygnięciom zawartym w punktach 1,2,3,4 i 7 wyroku Sądu Okręgowego.

Apelujący zaskarżył rozstrzygnięcie: w punktach 1 i 2 ponad kwot 30 000 zł, w punktach 3 i 4 ponad 15 000 oraz w punkcie 7 kwestionując nie obciążenie powodów kosztami zastępstwa procesowego, należnymi stronie pozwanej.

Pozwany zarzucił naruszenie prawa materialnego:

a) art. 446 § 4 kc przez błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że u rodziców (...), a w przypadku B. G. również (...)uzasadniające przyznanie powodom po 60 000 zł tytułem zadośćuczynienia, mimo iż powodowie rozpoczęli leczenie (...) po złożeniu odpowiedzi na pozew, czyli półtora roku po zdarzeniu, w wyniku którego śmierć poniosła

ich córka. Naruszenie wskazanego wyżej przepisu pozwany upatrywał również w przyznaniu obojgu rodzicom tych samych kwot zadośćuczynienia, mimo że w przypadku powoda nie wystąpił jakikolwiek uszczerbek na zdrowiu i rozmiar krzywdy na bazie zgromadzonego materiału dowodowego u każdego z rodziców powinien być inny, jak również na przyjęciu, że u sióstr(...) w przypadku P. G. konieczność (...)

b) art. 446 § 3 kc przez błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że u powodów B. i A. G. doszło do znacznego pogorszenia sytuacji życiowej, mimo iż ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że sytuacja materialna i osobista powodów przed i po śmierci córki nie uległa istotnemu pogorszeniu, a ponadto zmarła córka powodów osiągała takie dochody (860 zł netto), iż de facto nie była w stanie finansowo pomagać rodzicom w takim zakresie, jak przyjął Sąd I instancji;

c) art. 481 kc w zw. z art. 455 kc przez zasądzenie odsetek po upływie 30 dni od dnia zgłoszenia szkody, mimo że powodowie przed upływem tego terminu nie dostarczyli pozwanemu dokumentów, o które pozwany wnosił, co uniemożliwiło mu zajęcie stanowiska w ustawowym terminie 30 dni.

Nadto pozwany zarzucił naruszenie art. 102 kpc poprzez nie obciążenie powodów kosztami zastępstwa procesowego mimo, iż byli reprezentowani przez fachowego pełnomocnika z wyboru i przegrali proces w znacznej części.

Pozwany zarzucił również naruszenie art. 233 kpc przez dowolną i sprzeczną z zasadami logiki ocenę zgromadzonego materiału dowodowego, polegającą na uznaniu, że jedynie śmierć córki i siostry (...), a w przypadku B. G. również (...)mimo iż powodowie nie wykazali w toku postępowania silnej więzi rodzinnej i nie uzasadnili wysokości dochodzonych przez siebie roszczeń.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany domagał się zmiany wyroku przez oddalenie powództwa w zaskarżonej części i zasądzenie od powodów na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania za obie instancje.

Powodowie zaskarżyli wyrok w części oddalającej powództwo (pkt. 5 wyroku):

- powoda A. G. po nad kwotę 80 000 zł,
- powódki B. G. ponad kwotę 80 000 zł,
- powódki P. G. ponad kwotę 45 000 zł,
- powódki E. M. ponad kwotę 45 000 zł.

Apelujący zarzucili:

1. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 446 § 4 kc przez jego niewłaściwą wykładnię i błędne zastosowanie na skutek przyjęcia, że kwota 80 000 zł (60 000 zł zasądzone wyrokiem Sądu I instancji i wypłacone 20 000 zł w postępowaniu likwidacyjnym) jest adekwatna do rozmiaru krzywdy powoda A. G. i powódki B. G., a przez to jest odpowiednią kwotą zadośćuczynienia dla każdego z nich w rozumieniu art. 446 § 4 kc, podczas gdy na gruncie ustalonych w sprawie okoliczności faktycznych kwota ta jest rażąco niska, nie odpowiada zakresowi doznanej przez nich krzywdy i nie spełnia funkcji kompensacyjnej. Naruszenie tego przepisu skarżący upatrywali także w uznaniu, że kwota 60 000 zł (45 000 zł zasądzone zaskarżonym wyrokiem i 15 000 zł wypłacone w postępowaniu likwidacyjnym) jest adekwatna do rozmiaru krzywdy powódki P. G. i powódki E. M., a przez to jest odpowiednią w rozumieniu art. 446 § 4 kc kwotą zadośćuczynienia dla każdej z nich, podczas gdy na gruncie ustalonych okoliczności faktycznych kwota ta jest rażąco niska, nie odpowiada zakresowi doznanej przez każdą z powódek krzywdy i nie spełnia funkcji kompensacyjnej;

2. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 446 § 3 kc przez jego niewłaściwą wykładnię i błędne zastosowanie na skutek przyjęcia, że zasądzone na rzecz powodów A. G. i B. G. kwoty po 20 000 zł stanowią stosowne odszkodowanie z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej w rozumieniu art. 446 § 3 kc, podczas gdy na gruncie ustalonych okoliczności

faktycznych jest to odszkodowanie rażąco niskie, nie odpowiada zakresowi doznanej przez powodów szkody i nie rekompensuje utraconego wsparcia córki;

3. przekroczenie przez Sąd I instancji granic swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 kpc) poprzez dokonanie oceny dowodów w sposób niewszechstronny i sprzeczny z zasadami doświadczenia życiowego, co doprowadziło do uznania, że kwoty 20 000 zł zasądzone powodom B. i A. G. tytułem stosownego odszkodowania za znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej, będące następstwem śmierci córki, rekompensują długotrwały uszczerbek, jaki powstał w sytuacji materialnej, jak również w sferze dóbr niematerialnych, które rzutują na sytuację materialną powodów.

W konsekwencji skarżący wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku przez podwyższenie zasądzonej na rzecz powodów A. G. i B. G. kwoty 80 000 zł dla każdego z nich do kwoty 150 000 zł dla każdego z nich, wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 stycznia 2012 r. do dnia zapłaty, podwyższenie zasądzonej na rzecz powódek P. G. i E. M. kwoty 45 000 zł na rzecz każdej z nich do kwoty 70 000 zł na rzecz każdej z nich, z ustawowymi odsetkami od dnia 27 stycznia 2012 r. do dnia zapłaty oraz zwrotu kosztów procesu za obie instancje.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji powodów i zasądzenie od nich na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Powodowie wnieśli o oddalenie apelacji pozwanego i zasądzenie od niego na ich rzecz zwrotu kosztów procesu za obie instancje.

Sąd Apelacyjny zważył:

Obie apelacje zasługiwały na częściowe uwzględnienie, jednak większość zgłoszonych w nich zarzutów nie była zasadna.

Niezasadnie zarzucono w apelacji pozwanego naruszenie art. 446 § 4 kc przez przyjęcie, że powodom B. i A. G. należy przyznać zadośćuczynienie w kwotach po 60 000 zł, mimo że rozpoczęli oni (...)dopiero w czasie trwania postępowania przed Sądem I instancji. Skutki, jakie wywołała śmierć córki u powodów zostały określone w opiniach biegłych, zaś treści i wniosków tych opinii strona pozwana nie zakwestionowała. Nie zmniejsza rozmiaru krzywdy rodziców po śmierci dziecka fakt, iż nie rozpoczęli (...), lecz znacznie później.(...)

Nie można zgodzić się z zarzutem pozwanego, że należało zróżnicować kwoty przyznanego powodom B. i A. G. zadośćuczynienia, wobec ustalenia uszczerbku na (...)powódki B. G., przy braku takiego uszczerbku u powoda A. G.. Krzywda każdego z rodziców po tragicznej stracie dziecka jest porównywalna. To, że z racji swojej konstrukcji psychicznej u powoda A. G., jako mężczyzny, (...)jak miało to miejsce u powódki B. G., nie może skutkować automatycznym obniżeniem sumy zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę, przyznanego mu na podstawie art. 446 § 4 kc. Powód jako ojciec doznał takiej samej krzywdy po śmierci córki, jak i powódka, będąca matką. Więzy rodzinne między córką i rodzicami były bardzo bliskie, co w sprawie zostało wykazane m.in. za pomocą zeznań świadków. Rodzice byli dumni ze swojej najmłodszej córki, która uzyskała wyższe wykształcenie i kontynuowała naukę na dodatkowym kierunku studiów. Wspólne zamieszkiwanie z najmłodszą córką i prowadzenie z nią wspólnego gospodarstwa domowego, jak również wspólne urządzenie świąt, spędzanie wolnego czasu pozwalało na uznanie, wbrew zarzutowi powoda, że łączyły powodów B. i A. G. z ich córką D. G. silne więzy rodzinne, których nagle i tragiczne zerwanie wywołało u rodziców poczucie krzywdy i osamotnienia, wymagającego przyznania zadośćuczynienia.

Również siostry zmarłej – powódki P. G. i E. M., mimo(...) śmierć tę przeżyły w sposób opisany w opiniach biegłej A. M., których to opinii pozwany nie zakwestionował. Okoliczność, iż powódki (...)po stracie siostry nie przesądza o tym, że ich ujemne przeżycia nie mogą być rozpatrywane w kategoriach krzywdy wymagającej rekompensaty w postaci zadośćuczynienia. Nie zmniejsza również poczucia krzywdy powódki E. M. fakt, iż w chwili śmierci siostry miała ona swoją rodzinę i nie zamieszkiwała w domu rodzinnym. Wysokość zasądzonego zadośćuczynienia na rzecz obu powódek jest adekwatna do doznanej przez nie krzywdy. Nie były także zasadne zarzuty pozwanego odnoszące się do zasądzenia ustawowych odsetek po upływie 30-dniowego terminu, liczonego od dnia zgłoszenia pozwanemu przez

powodów swoich roszczeń. Zgodnie z art. 817 § 1 kc ubezpieczyciel obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie trzydziestu dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku. Gdyby wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności ubezpieczyciela albo wysokości świadczenia okazało się niemożliwe, świadczenie powinno być spełnione w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporną część świadczenia ubezpieczyciel powinien spełnić w terminie przewidzianym w § 1 (art. 817 § 2 kc). Nie można zgodzić się ze stanowiskiem pozwanego, iż nie wypłacił powodom świadczeń, do których był zobowiązany, z przyczyn od nich niezależnych. Pozwany powołuje się na nieprzedłożenie przez powodów wymaganej dokumentacji, co jednak pozostaje bez znaczenia dla oceny zasadności wypłaty należnego powodom zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Pozwany nie określił bliżej, jakich to dokumentów nie posiadał i jakie były mu potrzebne dla oceny zasadności roszczeń powodów.

Zasadne natomiast okazały się zarzuty apelacji pozwanego, wskazujące na naruszenie art. 446 § 3 kc i art. 102 kpc. Zgodnie z art. 446 § 3 kc sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego stosowne odszkodowanie, jeżeli wskutek jego śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej. Trafnie zarzuca pozwany, że przyznanie odszkodowania wymaga ustalenia znacznego, a nie jakiegokolwiek, pogorszenia sytuacji życiowej najbliższych członków rodziny zmarłego, przy czym po wprowadzeniu w życie z dniem 3 sierpnia 2008 r., na podstawie ustawy nowelizacyjnej z dnia 30 maja 2008 r. (Dz.U. nr 116, poz. 731), art. 446 § 4 kc, pozwalającego przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumą tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę, stosowne odszkodowanie przyznawane w oparciu o art. 446 § 3 kc winno odnosić się przede wszystkim do aspektu materialnego sytuacji życiowej członków rodziny. Zgodzić się należy z pozwanym, że strona powodowa nie wykazała znacznego pogorszenia sytuacji życiowej rodziców zmarłej D. G., zwłaszcza w zakresie poczynionego przez Sąd Okręgowy ustalenia, że zmarła zarabiała ok. 2000 zł miesięcznie i przekazywała rodzicom ze swoich zarobków kwotę od 300 zł do 800 zł miesięcznie. Na okoliczność wysokości dochodów D. G. zostało przedłożone rozliczenie roczne PIT 37 za rok 2009, w którym wykazano przychód zmarłej za ten rok w kwocie 6047 zł i dochód w kwocie 4837,60 zł. Twierdzenia powodów o zarobkach zmarłej w wysokości 2000 zł miesięcznie nie zostały potwierdzone żadnymi wiarygodnymi dowodami, w szczególności dowodami z dokumentów. Przekazywanie przez zmarłą pewnych kwot rodzicom było w istocie rzeczą partycypacją we własnych kosztach utrzymania, a nie stałym wspieraniem ich w sensie finansowym. Rację ma także pozwany wskazując, że D. G. ponosiła koszty kontynuowania swojej edukacji, co również świadczyło o braku faktycznych możliwości finansowego wspierania przez nią rodziców.

Pozamaterialny aspekt sytuacji życiowej powodów B. i A. G. w postaci utraty wsparcia córki, pomocy udzielanej przez nią w czynnościach domowych, czy pomocy w chorobie, nie mógł rzutować na ewentualne znaczne pogorszenie ich sytuacji, gdyż powodowie mogą w powyższym zakresie liczyć na pomoc dwóch swoich żyjących córek. W tej sytuacji brak było podstaw do zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów stosownego odszkodowania na podstawie art. 446 § 3 kc, gdyż nie doszło do znacznego pogorszenia sytuacji życiowej powodów. Aktualna sytuacja finansowa małżonków (...) związana jest nie tyle ze śmiercią córki, co z utratą pracy przez powódkę B. G.. Nie zostało natomiast wykazane aby utrata pracy przez powódkę pozostawała w związku ze śmiercią córki.

Trafnie również zarzucił skarżący brak podstaw do zastosowania art. 102 kpc. Zastosowanie art. 102 kpc przez nie obciążenie powodów kosztami procesu, tj. kosztami zastępstwa procesowego, należnymi pozwanemu, Sąd Okręgowy uzasadnił ciężką sytuacją powodów i „specyfiką” niniejszej sprawy. Nie uwzględnił jednak Sąd I instancji okoliczności zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów zaskarżonym wyrokiem kilkudziesięciotysięcznych kwot, rzutujących na ich sytuację finansową oraz nie wyjaśnił na czym polega specyfika sprawy, mająca skutkować zastosowaniem art. 102 kpc.

Apelacja powodów również zasługiwała na uwzględnienie jedynie w części, w przeważającym natomiast zakresie była bezzasadna. Przede wszystkim nie były zasadne zarzuty dotyczące naruszenia art. 446 § 3 kc, w odniesieniu do odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej powodów, skoro wyżej wskazano, uznając zasadność zarzutu zawartego w apelacji pozwanego, iż brak było w ogóle podstaw do przyznania powodom B. i A. G. odszkodowania na podstawie art. 446 § 3 kc. Nie były także zasadne zarzuty wskazujące na naruszenie art. 446 § 4 kc w odniesieniu do zasądzenia przez Sąd I instancji kwot po 45 000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę na rzecz powódek P.

G. i E. M.. Nie można zgodzić się z zarzutami, że zasądzone zadośćuczynienie w kwocie 45 000 zł, przy uwzględnieniu wcześniej wypłaconej kwoty 15 000 zł, jest rażąco zaniżone. Kwoty po 60 000 zł tytułem zadośćuczynienia na rzecz powodów P. G. i E. M. posiadają wymierną wartość ekonomiczną i uwzględniają doznaną krzywdę w postaci zerwania więzi rodzinnych, wywołaną tragiczną śmiercią D. G..

Uwzględnić natomiast należało zarzuty dotyczące zaniżenia przez Sąd I instancji kwot zadośćuczynienia zasądzonych na rzecz powodów B. i A. G., zwłaszcza w porównaniu tych kwot do kwot zadośćuczynienia przyznanych powodkom P. G. i E. M.. Kwota 60 000 zł, z uwzględnieniem wypłaconej wcześniej przez ubezpieczyciela kwoty 20 000 zł, czyli łącznie 80 000 zł, przyznana tytułem zadośćuczynienia każdemu z rodziców zmarłej D. G., czyli tylko o 20 000 zł wyższa od łącznej kwoty zadośćuczynienia przyznanej na rzecz każdej z jej siostr, jawi się jako zaniżone i nie odpowiadające doznanej przez rodziców krzywdzie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego krzywda rodziców ma charakter szczególny, nic bowiem gorszego od śmierci dziecka nie może przydarzyć się rodzicom, zaś śmierć dziecka najmłodszego. Z którym związane są nadzieje na przyszłość, z uwagi na jego lepsze wykształcenie i możliwości rozwoju, jest szczególnie dotkliwą stratą. Według Sądu Apelacyjnego krzywda ta powinna być zrekompensowana zadośćuczynieniem w łącznej wysokości po 100 000 zł dla każdego z rodziców. Uwzględniając wypłacone przed procesem przez ubezpieczyciela kwoty po 20 000 zł zadośćuczynienia na rzecz powodów B. i A. G., do zasądzenia pozostały z tego tytułu kwoty po 80.000 zł.

W związku z powyższym, na skutek apelacji obu stron, należało na podstawie art. 386 § 1 kpc zmienić zaskarżony wyrok w punktach 1 i 2 w ten sposób, że zasądzić na rzecz powodów A. G. i B. G. kwotę po 80 000 zł na rzecz każdego z nich, wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 stycznia 2012 r. do dnia zapłaty, tytułem zadośćuczynienia, a także w punkcie 7 przez zasądzenie na podstawie art. 100 kpc od powodów na rzecz pozwanego kwoty 4752 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, obejmującej 65% kosztów zastępstwa procesowego, z uwagi na wygranie przez pozwaną sporu w takiej części.

W pozostałym zakresie obie apelacje należało oddalić, w oparciu o art. 385 kpc. Koszty postępowania apelacyjnego podlegały wzajemnemu zniesieniu między stronami, na mocy art. 100 kpc, gdyż apelacje obu stron zostały uwzględnione w podobnym zakresie, tj. co do kwot po 20 000 zł dla powodów B. i A. G., stanowiących odszkodowanie w zaskarżonym wyroku, natomiast po zmianie dokonanej przez Sąd Apelacyjny, kwoty zasądzone w punktach 1 i 2 zaskarżonego wyroku obejmują tylko zadośćuczynienie. Apelacje pozwanego i powodów podlegały zatem uwzględnieniu co do kwot po 20 000 zł, co przy porównywalnych wartościach przedmiotu zaskarżenia w obu apelacjach, pozwalało na zniesienie między stronami kosztów postępowania apelacyjnego.